

**115 років від дня народження
Івана Андрійовича Багмута
(1903-1975)**

*Той, хто прочитає твори Івана Багмута,
назавжди залишиться вдячний йому за ті
хвилини радості, які може дати тільки
справжнє мистецтво, справжня художня література.
Бичко В.*

В 30-ті роки животворні традиції досвідчених митців слова підхоплюють і примножують молоді письменники. Серед них відомий український письменник, наш земляк Іван Багмут.

Твори Багмута – це цілий світ, своєрідна колекція людських доль, пристрастей життя.

Про важливі, найсерйозніші речі письменник говорить щиро, довірливо й просто. Завжди знаходить потрібні слова і ставить їх у такому порядку, коли не відчувається надриву чи крикливої декларації, що, безперечно, свідчить про високу майстерність.

Народився Іван Андріанович Багмут 7 червня 1903 року в селі Бабайковці Новомосковського повіту Катеринославської губернії (тепер Царичанський район Дніпропетровської області) в родині сільського вчителя.

В сім'ї Багмутів виховувалось десятеро дітей. Закінчивши Бабайківську церковноприходську школу, Іван 1913 р. вступив до Новомосковської класичної гімназії, де провчився до 1919 р. Після закінчення вступив на останній курс учительської семінарії, яку закінчив 1921р.

Учителював у семирічній школі рідного села, завідував волосною політосвітою. Згодом переїхав до Харкова. Працював інспектором Народного комісаріату освіти УРСУ, потім – редактором Юнацької літератури у Державному видавництві України, літературним редактором художнього відділу Всеукраїнської радіоуправи, референтом у РАТАУ. Працю поєднував з навчанням у Харківському сільськогосподарському інституті, який згодом залишив і активно включився в літературне життя столиці. Перебував у колі таких письменників, як І. Микитенко, І. Кулик, П. Панч, О. Копиленко, О.Донченко, Ю. Смолич. Вдвідував клуб літераторів ім. В. Блакитного, брав участь у популярних дискусіях того часу.

Наприкінці 20-х років І. Багмут багато подорожував по країні, результатом чого

Видав книжки: "Подорож до Небесних гір" (1930), "Преріями та джунглями Біробіджана" (1931), "Вибухи на Півночі" (1932), "Карелія"(1933), "Верхівки засніжених тундр" (1935).

Був членом літературних організацій "Молодняк" і "Пролетфронт".

Літературна діяльність І. Багмута перервалася 9 серпня 1935 року, коли Особлива нарада при Харківському управлінні НКВС УРСР за вигадану контрреволюційну діяльність засудила його на 6 років позбавлення волі. Відбував строк у виправно-трудових таборах Чиб'ю, Уса, Абезь (Комі АРСР). Працював геологом у пошуковій партії, що обслуговувала будівництво Печорської залізниці. Після звільнення в 1941 р. залишився працювати там же вільнонайманим, подав заяву з проханням добровільно відправити його на фронт.

Близько 80 літераторів України – майже третина письменницької організації – добровільно пішли на фронт. Серед них у вересні 1942 р. пішов рядовим і І. Багмут. Був розвідником на Воронежському фронті. В лютому 1943 р. тяжко поранений. Потім – госпіталь, ампутація ноги та дев'ять місяців лікування. Довелось починати нове життя. Але Іван Андріанович ніколи не скаржився на життя, був наполегливим і довів лікарям, що може мандрувати. Невдовзі вирушив спочатку на Кубу, потім в Японію, Індію та по Середземному морю.

Видав збірки оповідань "Гарячі джерела" (1947), "Оповідання" (1951), "Шматок пирога" (1957), "Злидні" (1958), "Знак на стіні" (1961); повісті "Щасливий день суворовця Криничного" (1948), "Господарі Охотських гір" (1949), "Служу Радянському Союзу" (1950), "Блакитне плесо" (1959), "Записки солдата", "Подвиг творився так" (1961), "Пригоди чорного kota Лапченка, описані ним самим" (1964), "Життєпис слухняного хлопця" (1968); п'єси "Дорога мамочка" (1952), "Степи цвітуть" (1959).

22 березня 1957 р. Президія Харківського обласного суду розглянула судово-слідчу справу письменника і скасувала постанову Особливої наради при НКВС УРСР від 9 серпня 1935 р. як безпідставну, за відсутністю складу злочину.

Іван Багмут удостоєний літературної премії імені Лесі Українки 1973 року.

Іван Андріанович Багмут помер 20 серпня 1975 р. в м. Харкові. А його твори, здобувши загальне визнання, продовжують жити.

Джерело <http://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php>

